

การวิจัยเชิงบรรยายครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการรับรู้และการใช้อารมณ์ขันในผู้ที่เจ็บป่วยเรื้อรังที่เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลศรีนครินทร์ กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ที่เจ็บป่วยเรื้อรังที่กำลังเข้ารับการรักษาในหอผู้ป่วยจำนวน 21 ราย เลือกแบบเฉพาะเจาะจงจากหอผู้ป่วยอายุรกรรม หอผู้ป่วยมะเร็งและหอผู้ป่วยเวชศาสตร์ฟื้นฟูโรงพยาบาลศรีนครินทร์ เก็บข้อมูลตั้งแต่เดือนกันยายน พ.ศ. 2546 ถึงเดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2547 ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ร่วมกับการสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม รวมถึงการจดบันทึกภาคสนาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า สถานการณ์การรับรู้อารมณ์ขันในผู้ที่เจ็บป่วยเรื้อรัง เกิดจากการรับรู้ในเหตุการณ์ที่ก่อให้เกิดอารมณ์ขัน ซึ่งพบว่าเหตุการณ์ที่ก่อให้เกิดอารมณ์ขันมีความเกี่ยวข้องกับ บุคคลในเหตุการณ์นั้น การกระทำของบุคคล และ การสื่อสารโดยผ่านสื่อต่างๆ ผู้รับรู้อารมณ์ขันอาจเป็นบุคคลที่อยู่ในเหตุการณ์นั้นหรือเป็นเพียงผู้รับรู้ต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น และให้ความหมายว่าเหตุการณ์นั้นก่อให้เกิดอารมณ์ขันหรือมีความเหมาะสมหรือไม่ โดยมีการให้ความหมายต่อเหตุการณ์เป็นสองลักษณะคือ เป็นการหยอกล้อ ทำให้เกิดความตลกขบขัน สนุกสนาน เพลิดเพลิน และในอีกความหมายหนึ่ง รับรู้ว่าเป็นการล้อเล่น/ล้อเลียน เป็นเรื่องไร้สาระ เป็นการโกหกหรือหลอกลวง ทำให้เกิดความไม่น่าเชื่อถือ ซึ่งการให้ความหมายที่แตกต่างกันนี้มีผลต่อการรับรู้ถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในโรงพยาบาลว่าก่อให้เกิดอารมณ์ขันหรือไม่ สำหรับการใช้อารมณ์ขันในโรงพยาบาล พบว่า ผู้ป่วยรับรู้ว่าการใช้อารมณ์ขันโดยบุคคลสามกลุ่ม ในระหว่างการมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน คือ มีการใช้อารมณ์ขันในระหว่างผู้ป่วยด้วยกัน ระหว่างผู้ป่วยและญาติ และระหว่างผู้ป่วย/ญาติและบุคลากรทีมสุขภาพ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ของการใช้อารมณ์ขันที่คล้ายคลึงกัน คือ เพื่อสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างกัน เพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน เพื่อการสื่อสารข้อมูลและผลของการรักษาโดยตรงหรือเพื่อสื่อสารเป็นนัยในเรื่องที่ไม่สามารถพูดหรือบอกอย่างชัดเจนได้ เพื่อคลายเครียดหรือเหตุการณ์ที่ตึงเครียดหรือเหตุการณ์ที่ก่อให้เกิดความไม่สบายใจ เพื่อลดความวิตกกังวล/คลายเครียด เพื่อลดความรู้สึกเขินอายของตนเองและผู้อื่น และเพื่อให้ตนเองและ/หรือผู้อื่นเกิดความสบายใจและมีความสุข

สำหรับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้อารมณ์ขันในโรงพยาบาล ประกอบด้วย ลักษณะส่วนบุคคลของผู้ป่วย สภาพความเจ็บป่วย การรับรู้เกี่ยวกับการใช้อารมณ์ขันในโรงพยาบาล และในขณะเดียวกันปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้อารมณ์ขันในโรงพยาบาลจะเกี่ยวข้องกับการรับรู้เกี่ยวกับอารมณ์ขันในโรงพยาบาลและการรับรู้ในเหตุการณ์ที่เผชิญอยู่ ซึ่งปัจจัยทั้งหมดเหล่านี้มีผลต่อการรับรู้และการใช้อารมณ์ขันในผู้ที่เจ็บป่วยเรื้อรังที่เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล

ผลการศึกษาช่วยให้บุคลากรทีมสุขภาพมีความเข้าใจเกี่ยวกับสถานการณ์การรับรู้และการใช้อารมณ์ขันของผู้ป่วยขณะอยู่รักษาในโรงพยาบาล เพื่อสามารถนำข้อมูลที่ได้มาใช้เป็นแนวทางในการประเมินผู้ป่วยและญาติ และพัฒนาแนวปฏิบัติในการใช้และสร้างอารมณ์ขันในโรงพยาบาลที่เหมาะสมต่อไป

This descriptive research aimed to explore the perception and use of humor in clients with chronic illness admitted at Srinagarind Hospital. The purposive sample consisted of 21 participants who were clients with chronic illness admitted in medical, oncological and rehabilitation wards of Srinagarind Hospital, Khon Kean, Thailand. The data were collected from September, 2003 to February, 2004 by qualitative approach using in-depth interview, participant and non-participant observation, and field notes. Data analysis was performed by using content analysis.

Findings from this study showed that perceptions of humor of clients with chronic illness resulted from the perception of events that created humor. Humorous events are related to persons involved in the events, actions of persons involved, and methods of communication used by the persons. Persons with chronic illness who perceive humorous events may or may not involve directly in the events. Persons with chronic illness give meaning to the events in two ways: 1) as a joke that creates feelings of humor, fun, joking, and mental relief; and 2) as a lie that creates a shame, humiliation and distrust. Persons with chronic illness interpret events and give meaning to them as appropriate or inappropriate humorous events. Uses of humor were found in three groups of persons involved in the events: clients with clients, clients with relatives, and clients with health personnel. The purposes for using humor were: to make relationship with others; to make fun and enjoyment; to communicate health information and treatment results directly or indirectly; to relieve tensions or stressful events; to reduce anxiety and stress; to reduce shame or humiliation; and to help create happiness of self and others.

Factors related to perceptions of humor comprised of clients' personal characteristics, state of illness, and perceptions of use of humor in the hospital. Factors related to use of humor were also related to perception of humor in the hospitals, and perception of stressful events that they are facing with. These factors are interrelated to each others and influence the perception and use of humor of persons with chronic illness during their hospitalization.

Results from this study will help health personnel understand the situation of perception and use of humor of persons with chronic illness in the hospital. These information can use to develop assessment tool to assess humor perception and uses of persons with chronic illness and to develop practice guidelines for creating and using humor in persons with chronic illness during their hospitalizations.